

Täysistunto

Keskiviikko 14.9.2016 klo 13.59—19.33

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 128/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

16.10 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on ilo esitellä eduskunnalle hallituksen esitys ympäristönsuojelulain muuttamisesta, joka koskee jätevesien käsittelyä haja-asutusalueella. Tämä hallituksen esitys noudattaa hallitusneuvotteluissa löydettyä ja sovittua ratkaisua. Suurimmalla osalla haja-asutusalueen kiinteistöjä uusi esitys tarkoittaa sitä, että niin sanotuilla kuivanmaan kiinteistöillä kalenteriin merkitystä jätevesijärjestelmien remonttiajankohdasta luovutaan ja siirrytään käytäntöön, jossa kiinteistön jätevesijärjestelmän kunto arvioidaan ja tehdään tarvittavat parannukset silloin, kun muutenkin kiinteistöllä tehdään suu-rempia remonteja.

Näitä niin sanottuja kuivanmaan kiinteistöjä ovat sellaiset asuinrakennukset, jotka sijaitsevat yli 100 metrin päässä vesistöstä tai merestä tai jotka eivät sijaitse vedenhankintakäytössä olevalla tai siihen soveltuvalla pohjavesialueella.

Remontteja, joiden yhteydessä sitten näillä kiinteistöillä tuo jätevesijärjestelmän kuntoon laittaminen tehtäisiin, ovat esimerkiksi vesikäymälän rakentaminen ja talousjätevesijärjestelmän uusiminen tai rakennuksen rakentamiseen verrattavissa oleva korjaus- ja muutostyö, siis hyvin suuri peruskorjaustyö.

Herkemmillä alueilla, missä ympäristön pilaantumisen riski on suurempi, eli ranta- ja pohjavesialueilla, on nyt tämän esityksen voimaan tullessa kolme vuotta aikaa laittaa näitä jätevesijärjestelmiä kuntoon, mikäli korjattavaa on. Ranta-alueella tarkoitetaan enintään 100 metriä vesistöstä tai merestä sijaitsevaa aluetta ja pohjavesialueilla puolestaan vedenhankintakäytössä olevia tai siihen soveltuvia pohjavesialueita. Näillä alueilla olevilla kiinteistöillä nyt tuon lainsäädännön mukaisen puhdistusvaatimuksen pitäisi täytyä lokakuun loppuun 2019 mennessä, kolme kesää aikaa tehdä tarvittavia remonteja.

Lakiesitykseen sisältyy myös poikkeusmahdollisuudet. Kunnan toimivaltainen viranomainen voisi edelleen myöntää kiinteistökohtaisen poikkeuksen näillä herkilläkin alueil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

la tuon määräjän noudattamisessa, jos jätevesien määrä olisi huomattavan vähäinen tai kustannukset muodostuisivat kohtuuttomiksi. Tämä vielä lieventää nyt voimassa olevia poikkeuspykälä.

Arvoisa puhemies! Usein kansalaisia askarruttaa, että entäpä kun siellä omalla mökillä tai talolla ei nyt sitten ole edes sitä vesivessaa, mitä silloin. Pääsääntö on se, että kaikkien haja-asutusalueilla sijaitsevien kiinteistöjen omistajien ei siis tarvitse alkaa suunnitella jätevesijärjestelmän uusimista. Jos esimerkiksi siellä kesämökillä on kantovesi ja kuivakäymälä, niin silloin pilaantumisen vaaraa ei ole tai se on hyvin minimaalinen. Samoin kunnostusta ei tietenkään tarvita, jos kiinteistö liitetään viemäriverkostoon tai kiinteistöllä on jo säädökset täyttävä jätevesijärjestelmä. Myös tuo vuonna 2011 säädetty ikävapaus, joka vapautti silloin yli 68-vuotiaat tekemästä näitä remontteja, on edelleen voimassa. Jos vakituisesti asuva kiinteistön haltija tai haltijat olivat tuolloin 2011 maaliskuussa 68 vuotta täyttäneitä, niin heitä nämä uudetkaan määräykset eivät mitenkään enempää koske.

Nyt siis, arvoisa puhemies, tähän haja-asutusalueiden jätevesijärjestelmien käsittelyyn on tuotu aimo ripaus sitä kaivattua tervettä järkeä ja laadittu ratkaisu, joka on ihmisten ymmärrettävä ja hyväksyttävä. Toimet keskittyvät sinne, missä hyöty on suurin, eli rannoille ja pohjavesialueille. Pikkuhiljaa remonttien myötä kaikkien haja-asutusalueiden kiinteistöjen jätevesikäsittely etenee ja paranee sitä mukaa, kun kiinteistöillä remontteja tehdään.

Haluun kiittää hallitusryhmiä tässä hyvästä yhteistyöstä. Todellakin tuo ratkaisu löytyi ja se etsittiin hallitusneuvotteluissa ja sen mukaan tässä on edetty. Sen pohjalta ohjeistettiin työryhmä, jossa oli lukuisia sidosryhmiä tekemässä tätä valmistelutyötä. On hienoa, että pääosin nämä työryhmissä mukana olleet tahot ovat esitykseen tyytyväisiä ja sen toimeenpanoon sitoutuneita. Näin ollen toivon ja uskon, että hallituksen esityksen mukaan etenemällä tämä vuosia puhuttanut ja välillä tunteitakin kuumentanut haja-asutusalueiden jätevesikäsittely saadaan ratkaistua ihmisten ymmärrettävällä ja hyväksyttävällä tavalla.

16.16 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos ministerille esittelystä. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta on meille perussuomalaisille tärkeä, sillä lain muuttamisella kohtuullistetaan ja selkeytetään haja-asutuksen talousjätevesien kiinteistökohtaista käsittelyä. Lainmuutoksella huomioidaan muun muassa, millaisella alueella kiinteistö sijaitsee, ja toisaalta myös se, millaisia toimia kiinteistöllä tehdään. Suomessa asumiskustannukset ovat hyvin korkeat, ja minullekin on kerrottu useita kohtuuttomiksi mieltämiäni esimerkkejä, kuinka kiinteistönomistajia suoraan rahastetaan tilanteissa, joissa maalaisjärjen mukaan tarvetta siihen ei olisi.

Arvoisa puhemies! Niin sanotut mummonmökkiasujat ja monestikin pienituloiset eläkeläiset ovat olleet pakotettuja hankkimaan kalliita jätevesijärjestelmiä. Nyt tämä vääryys poistetaan. Tällä perussuomalaisten ajamalla lainmuutoksella on tarkoitus lisätä kiinteistönomistajan harkinnanvapauden lisäämistä, kun hän voi päättää, milloin kiinteistöllä tehdään sellainen luvanvarainen korjaus- ja muutostyö, jolloin myös talousjäteveden käsittelyjärjestelmä tulee saattaa vastaamaan perustason puhdistusvaatimusta.

Tämä auttaa myös niitä, jotka ovat juuri rakentaneet uuden omakotitalon vesihuoltoineen, ja tuolle haja-asutusalueelle aletaankin vuosikymmenien odottelun jälkeen viimein rakentamaan kunnallistekniikkaa, kuten tiedän esimerkkejä Pohjois-Espoon alueelta. Pyydänkin kiinnittämään huomion myös näihin rajatapauksiin, kun uusi omakotitalo on raken-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

nettu haja-asutusalueelle mutta aluetta aletaankin kaavoittaa asemakaavalla ja kunnallistekniikkaa aletaan rakentamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Käydään muutama puheenvuoro tässä ensin ja sen jälkeen, kun ilmeisesti on debattiin aihetta, annetaan sille ja rakennetaan sille tilaa ja sijaa.

16.19 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä ympäristönsuojelulain muuttamisesta. Ensinnäkin kiitos ministeri Tiilikaiselle asian eteenpäinviemisestä ja esittelystä, samoin kiitos ministeri Sanni Grahn-Laasoselle, joka vuonna 2014 ympäristöministerinä ollessaan siirsi asetuksen toimeenpanoa vuoteen 2018.

Jätevesiasetus on annettu jo 2003, se on herättänyt paljon hämmennystä ja myös ärtymistä kansalaisissa. Puhdistusjärjestelmä piti asentaa haja-asutusalueilla sijaitseviin kiinteistöihin alun perin asetuksen mukaan vuoteen 2014 mennessä. Kansalaisten näkökulmasta on valitettavaa, että sääntely on näyttäytynyt kohtuuttomana ja poukkoilevana. Jatkoaikoja ja muutoksia on annettu, ja nyt taitaa olla jo kolmas kerta menossa, ja nyt uskon, että päästään vihdoinkin maaliin ja lopulliseen ratkaisuun. Toivottavaa on, että tämä hallituksen esitys tässä muodossa on sekä ympäristönäkökulman että yleisen hyväksyttävyyden kannalta oikea ja, uskaltaisinko nyt sanoa, lopullinen, jos tässä maailmassa nyt mikään lopullista on.

Niin kuin ministeri esitteli, niin alle 100 metrin päässä vesistöstä tai pohjavesialueesta sijaitsevan kiinteistön tulee täyttää puhdistusvaatimus lokakuuhun 2019 mennessä eli vielä on aikaa sitten laittaa asiat kuntoon. Alueellinen raja on sitten niin sanotuissa kuivamaan mökeissä tai mökeissä tai kiinteistöissä, jotka ovat yli 100 metriä vesistöistä, ja niissä tämä puhdistusvaatimus tulee sitten toteutettavaksi siinä vaiheessa, kun tehdään isompi luvanvarainen korjaus- tai muutostyö kiinteistöön. Tästä tulee se joustoelementti, eli jos isoa remonttia tai muutostyötä ei tee, niin puhdistusvaatimus ei laukea.

Tämä on hyvä esitys pitkässä, mutkikkaassa asiassa. Valiokuntakäsittelyssä kuulemme asiantuntijoita, ja ainakin itseäni kiinnostaa vielä kuulla se, miten tämä 100 metrin raja määritellään, tai nythän se on niin kuin esityksessä määritelty niin, että se on kiinteistöistä tai kiinteistön seinästä. On esitetty myös ajatuksia, pitäisikö sen olla puhdistusjärjestelmästä tai poistoputkesta, joka voi siis olla lähempänä kuin se 100 metriä. Edelleen, miten suhtaudutaan kylätaajamiin, joissa ei keskitettyä vesihuoltoa ole, eli niissähän saattaa olla merkittävää pistekuormitusta? Sitä ei tässä esityksessä ole.

Tietysti ympäristönäkökulmasta kiinnostaa se, kun nyt noin 200 000 kiinteistöä jää tämän puhdistusvelvoitteen ulkopuolelle ikään kuin määrittelemättömäksi ajaksi, mikä tällä on ympäristön kannalta sitten vaikutus. Tietysti se asia korjaantuu sitä mukaa, kun niitä isompia remontteja tehdään, mutta tässä nyt joudutaan ikään kuin joustamaan ympäristönäkökulman ja sitten tämän kohtuullisuusnäkökulman välillä.

Varmaan keskustelua herättää myös se, että hallituksen esityksessä on tämä poikkeamismahdollisuus. Niille kiinteistöille, jotka ovat alle 100 metriä vesistöstä, voidaan antaa kunnan ympäristöviranomaisen poikkeus, jos kiinteistön käyttö on huomattavan vähäistä — eli mitä tarkoittaa se "huomattavan vähäinen"? — tai kustannukset olisivat kohtuuttomia kiinteistönhaltijan kannalta. Esityksessä sanotaan, että tähän harkintaan otetaan mukaan ikä, elämäntavat, sosiaalinen suoritusaste kuten työttömyys tai sairaus. Nyt on tärkeää sit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

ten, että ne soveltamisohjeet, kun tulevat aikanaan sitten kuntiin, ovat ymmärrettävät ja kaikille varmasti samanlaiset, jotta laki olisi sitten kaikille hyväksyttävissä. — Kiitos.

16.25 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Olen erittäin tyytyväinen. Täytyy sanoa, että nyt terve järki on voittanut. Miksi vaatisimme kuivanmaan rakennuksilta valtavia investointeja silloin, kun mitään muuta investointia ei olla tekemässä, jos siitä ei ole edes näyttöä, että ympäristön tila erityisesti paranisi?

Oli absurdeja tilanteita. Esimerkiksi vanhapoika, tai niin kuin nykyään sanottaisiin, sinkkumies, joka asuu tehokkaasti viljellyn pellon reunalla ja tuottaa muutaman kilon fosforia vuodessa, joutuisi investoimaan kovatkin investoinnit jätevesijärjestelmäänsä. Sinänsähän meidän täytyy muistaa, että tätä jätevesijärjestelmää toki voi uusia muutenkin kuin panospuhdistamolla, mutta monesti mielikuva annettiin, että vain tällaiset erityisen kalliit ratkaisut olisivat toimivia.

Ne ihmiset, jotka ovat näihin investoineet, eivät ole tehneet hukkainvestointia. Meilläkin kotona on 17 000 euroa laitettu panospuhdistamoon, ja olemme tyytyväisiä, että lähijärvemme pysyy puhtaana. On asianmukaista se, että missä ollaan vesistöjen vierillä, siellä asiat hoidetaan kuntoon. Ei kai kukaan halua omia lähivesiään pilata. Samoin on itsestään selvää, että siellä missä vettä otetaan yhteiseen käyttöön, siellä pohjavesistä tulee huolehtia.

Sitä vähän pohdin, että kun tämä pohjavesien alue on vähän heikosti rajattu tai määritelty, niin toivottavasti täällä puolella ei sitten tule sellaisia oikeusmurhia. Siellä on monen asteen pohjavesialueita, ja nämä rajaukset eivät välttämättä oikein aina ole ehkä todenmukaisia.

Tämä esitys ei koske ihan vähää määrää ihmisiä. Tuossa taisi edustaja Kiurun puheenvuorossakin tulla maininta siitä, että haja-asutusalueellahan on 290 000 rakennettua pientaloa ja niistä 7 prosenttia sijaitsee pohjavesialueella ja noin 16 prosenttia vesistöjen varrella elikkä noin 200 000 asuntoa nyt sitten tämän määräajassa tapahtuvan, voisi sanoa, turhan investoinnin osalta — paitsi että sitä ei tarvitse tehdä, ja tämä on erittäin hyvä asia.

Yksi asia, minkä haluaisin nostaa, on se, että kunnissa on tehty erilaisia ympäristönsuojelumääräyksiä tai rakennusmääräyksiä ja niitä myös, totta kai, käydään ylipäätään kunnissa nytkin läpi. Haluaisin, että ihmiset kiinnittäisivät huomiota, että se olisi yhteisesti, demokraattisesti päätetty, mitä siellä tapahtuu, ja ihmiset olisivat tietoisia ja punninneet niitä asioita. Joissakin kunnissa on aika kireitäkin vaatimuksia, ja tiedän, että monen kansanedustajan kotipaikkakunnallakin on sellaisia vaatimuksia, jotka ovat huomattavasti lain-säädäntöä tiukempia.

Toinen asia, minkä haluaisin nostaa, on se, että sitten kun näitä investointeja tehdään, niin siihen saa kiinteistönomistaja jatkossakin toivottavasti kotitalousvähennystä niin kuin on tähänkin asti saanut ja todellakaan meillä ei ole mitään ajatuksia tämän asian muuttamisesta.

Mutta vielä haluaisin yhden asian nostaa, ja se on kuivakäymälät. Olisin toivonut, että jopa tässä itse lainsäädännössä olisi ollut vähän lievempi tulkinta näitten harmaitten jätevesien biologisen hapenkulutuksen arvon kohdalta kompostikäymälöissä, joissa molemmat käymälätuotteet päätyvät hyötykasvien lannoittamiseksi. Mielestäni se olisi kiertotaloutta parhaimmillaan, mutta tätä varmasti voidaan asetuksissa ja alemmilla säädöksilläkin sitten tulkita järkevästi. Pääasia, että hyväksymme tämän modernin tavan järjestää käymälässä käyntimme. Ylipäätään ravinteitten kierrätyksen tulee olla vahva askel eteenpäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron ministerin täällä käyttämän esittelypuheenvuoron ja ehkä jo täällä käytettyjen edustajapuheenvuorojen johdosta, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.30 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on väitetty, että tämä uusi lakiehdotus keventää säännöksiä ja selkeyttää niitä. Se toki keventää, sitä ei voi kieltää, mutta valitettavasti säännöksiä ei todellakaan selkeytetä. Kun tämä hallitus on ottanut jo hallitusohjelmassaan työkseen ja tehtäväkseen sääntelyn purkamisen ja byrokraatian purkamisen, niin haluaisinkin kysyä ministeriltä: Miten on mahdollista, että nyt tehdään laki, jossa on paljon poikkeuksia ja poikkeamismahdollisuuksia ja jossa poikkeukset ovat vielä laaja-alaisia ja osittain erittäin huonosti rajattuja? Kun katsoo kansainvälisiä tutkimuksiakin, niin niiden mukaan sääntelyä ja sen toimijoille aiheuttamaa byrokratiataakkaa kuormittavat juuri eniten tämänkaltaiset säädökset, joissa näitä poikkeamismahdollisuuksia on paljon. Eikö tämä sinänsä toimi vastoin hallitusohjelman tavoitteita?

Muuten on hyvä, että tässä asiassa aletaan päästä maaliin.

Mitä tulee kohtuuttomiin kustannuksiin, haluan todeta sen, että se ei ole aiemminkaan ollut jätevesiasetuksen syy vaan jobbareiden syy, jotka ovat saaneet puolelleen erilaisia tiloja ja rakennuksia.

16.32 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toteaisin tähän edustaja Järvisen kommenttiin siitä, että tässä laki ei selkeydy, että kyllä asiantuntijat ovat sitä mieltä, että tässä tämä laki nimenomaan tulee selkeytymään ja myös kohtuullistumaan näiden asianomaisten osalta.

Tässä ei vielä näissä puheenvuoroissa ole sitä tullut esille, että kunnilla tosiaan on hyvä ja laaja poikkeusmahdollisuus eli kunnat voivat itse määrätä sitten lisää alueita, joilla haluavat turvata alueiden vesihuollon. Näin on jo monessa kunnassa, eli tämä sääntely on paljon tiukempaa monessa kunnassa kuin tämä laki sitten tulee olemaan.

Tässä todella kiitän ministeriä siitä, että nyt saadaan rauha ja selvyys asian suhteen ja lopullinen ratkaisu.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tästä fokuksesta vielä vastauspuheenvuorot, ensin edustaja Kalmari ja sitten edustaja Järvinen.

16.33 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Järvinen näki tämän byrokraattisena ja monimutkaisena. Minusta on surullista, jos edustaja Järvinen, joka monesti on puolustanut täällä heikompia ihmisiä, nyt haluaisi, että ei, vaikka olet kuinka vähävarainen, sinua ei koske mikään poikkeus, sinun täytyy investoida. Minusta on erittäin hyvä, että tällaisia asioita on, mutta se on pääasia, että nämä suuret linjat kuitenkin miellyttävät kaikkia, sillä ne ovat ympäristön kannalta hyviä ja ne ovat maalaisjärjen käytön kannalta hyviä — vältetään turhat investoinnit.

16.34 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä syytökset tämän lakiesityksen poikkeusmahdollisuuksista ovat tulleet nimenomaan asiantuntijoilta. He ovat sitä mieltä, että tämä sallii paljon poikkeuksia, poikkeamismahdollisuuksia ja poikkeukset ovat laaja-alaisia. Ja jos katsotaan näitä kriteereitä, joiden turvin saa poiketa tästä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

jätevesiasetuksesta: jos siellä puhutaan elämäntavoista ja suorituskyvyistä, niin kyllähän ne ovat kohtuullisen laaja-alaisia luonnehdintoja.

Ja kun täällä ovat tulleet esiin myöskin nämä kuivanmaan mökit ja se, että on hyvä, että ne jätetään ulos tästä laista, niin kannattaa muistaa, että usein puhe kuivanmaan mökistä on harhaanjohtava, sillä niissäkin vedet usein menevät jokia myöten vesistöihin tai on olemassa kaivojen pilaantumisvaara, ja näitä mökkejä on muuten nimenomaan täällä Uudella maalla, Varsinais-Suomessa ja Pohjanmaalla.

16.35 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin halusin puheenvuoron lähinnä siitä syystä, kun ministeri sanoi, että tämä lakiehdotus selkeyttää nykyistä tilannetta. Ne asiantuntijat, jotka ovat antaneet lausuntoja ympäristöministeriön tekemään esitykseen — joilla on kompetenssia todella tässä asiassa — kuten esimerkiksi Syke, ovat täysin päinvastaista mieltä, juuri siitä syystä, että nämä viittaukset näihin poikkeuksiin ovat hyvin epämääräisiä ja myöskin se, mikä tarvitsee tämän perustason puhdistamisen, on myös hyvin väljärajainen, ja silloin voidaan tehdä hyvin monimielisiä tulkintoja. Ihmiset asettuvat hyvin eriarvoiseen asemaan siinä, mitä heiltä vaaditaan. Nämä ovat erittäin hankalia tilanteita, ja nämä pitää pystyä ratkaisemaan tämän lain sisällä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä debatin tässä vaiheessa puheenvuorot edustajille Mäkelä, Tanus, Torniainen, Kiuru ja Taimela ja sen jälkeen ministerille puheenvuoron, ja siitä sitten jatketaan sen jälkeen sen mukaan kuin tarvis on. Pyyntöjärjestystä pitää kohtuudella noudattaa.

16.36 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ettei totuus pääsisi unohtumaan, niin kyllä se täytyy muistaa, että eihän tässä nyt ole järki kokonaan voittamassa vaan ainoastaan osittain. Eli se peruskysymyshän lähti liikkeelle siitä, mihin tämmöistä lainsäädäntöä yleensäkin tarvitaan, miksi sitä jätevesiasiaa piti alun perinkään käydä sormeilemaan. Maaseudulla on aina asuttu. Ennen siellä on asuttu enemmän kuin nykyään. Keskittämispolitiikan ansiosta maaseutu on tyhjentynyt. Minkä takia niistä jätevesistä on nyt tullut niin paljon myrkyllisempiä kuin aikaisemmin, että sitä asiaa on yleensäkin täytynyt käydä vatvomaan? Ymmärrän kyllä, että tämä on kompromissi, tällä mennään nyt eteenpäin. Mutta tämä on se peruskysymys. Järki vain vähän etenee, ei suinkaan täysin voita.

16.37 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset ministeri Tiilikaiselle siitä, että talonpoikaisjärkeä on käytetty tämän lain valmistelussa ainakin niin, että meidän silloin tällöin mökkiä, ulkokuuressa ja kantovettä käyttävien ei tarvitse tehdä kalliita investointeja. (Riitta Myller: Ei ole ennenkään tarvinnut!) Ja sanoisin, että juomakelpoisen järvivesi mökkirannassa on edelleenkin todella arvokas, ja sitä jatkossakin vaalimme talonpoikaisjärjellä.

Siellä Pohjois-Savossa tuli jossakin vaiheessa hyvin monenlaisia vaatimuksia, olivatko ne sitten aiheellisia tai eivät, mutta joka tapauksessa ainakin tältä osin sanoisin, että kuulostaa hyvältä.

16.38 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin lämmin kiitos ministeri Tiilikaiselle siitä, että tämä hallituksen esitys on nyt täällä edus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

kunnassa. Tätä haja-asutusalueella asuvia ihmisiä erittäin suuresti koskettavaa asiaa on todellakin vatvottu aivan liian kauan, ja se epätietoisuus, miten asia tulee muuttumaan, on vaivannut ihmisiä. Kiitos, että nyt tässä on selkeä esitys, miten asia paranee. Se on hyvä asia. Ei varmaan kukaan halua tietoisesti lähteä pilaamaan vesistöjä ja ei myöskään sijoiteta kymmeniätuhansia euroja sellaisiin laitoksiin, joita ei välttämättä edes tarvitse. Tärkeää tästä eteenpäin on se, että kaikkien kuntien viranomaisilla on selkeät ja yksiselitteiset ohjeet, kuinka menetellään ja minkälaisia järjestelmiä tarvitaan.

Haluaisin lopuksi kysyä ministeri Tiilikaiselta tästä kuivanmaan ratkaisusta: onhan se todellakin niin, että silloin ainoastaan tarvitsee tehdä muutoksia, jos tekee (Puhemies koputtaa) jätevesijärjestelmän muutoksen tai rakennuksen rakentamiseen verrattavissa olevan (Puhemies koputtaa) korjaustoimenpiteen?

16.39 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Totean tästä keskustelusta, että on monessa puheenvuorossa noussut esille se, että selkeyttääkö tämä tilannetta ja kuinka ymmärrettävä se on. Nyt sitten on tullut näkemyksiä puolesta ja vastaan. Siitä päästään siihen kysymykseen, että kuinka ymmärrettävää on virkamiesten antama ohjeistus, esitteet, oppaat, kuntien verkkosivut. Ja se on nyt varmasti hyvinkin keskeinen asia tästä eteenpäin, että kansalaiset varmasti ymmärtävät sen, mihin tällä pyritään ja miten pyritään. Kysymykseni kuuluu: miten ministeri on ajatellut, että ministeriö hoitaa tätä tiedottamista kuntiin päin ja kansalaisiin päin, että nyt tästä eteenpäin varmasti viesti menee samanlaisena kaikille perille?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Taimela, vastauspuheenvuoro, ja sitten ministeri.

16.40 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämän lain taustasta voi todeta surullisesti sen, että jo kolmannen kerran voimaantulosääntö on muuttumassa. Ja mistä olen eniten huolissani: niistä kansalaisista, jotka ovat toimineet vuosien saatossa laitetoimittajien painostuksen alla, vaillinaisilla ja muuttuneilla tiedoilla, ja joista moni on ottanut pankkilainoja hoitaakseen jätevesiään, huonoimmassa tapauksessa laitteistolla, johon ei olisi ollut tarvetta tai jota ei ole pystytty edes liittämään asianmukaisella tavalla myöhemmin muuhun infraan.

Huoleni ministeri Tiilikaiselle ovat hyvin samankaltaiset kuin mitä täällä salissa on ollut myös muilla edustajakollegoilla: kansalaisten oikeudenmukainen kohtelu poikkeamispykälää käytettäessä, ja toinen huoleni ovat nämä neuvontaresurssit ja selkeä ohjeistus, koska näistä on tullut myös palautetta eri toimijoilta jo tätä asiaa käsiteltäessä. Minun mielestäni kansalaiset ansaitsevat jo kuluttajansuojan nimissä paljon parempaa kuin mihin he ovat saaneet tottua vuosien saatossa jätevesien käsittelyjärjestelmiä koskevassa sääntelyssä, ja mielestäni on myös oltava rehellinen siinä, että tässä asiassa moni poliitikko voi mennä peilin eteen, koska näitä kohtuuttomia kustannuksia on tullut jopa niin, että siitä ei ole vesiensuojelun tarkoituksesta ja näkökulmasta ollut hyötyä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja ministeri, 3 minuuttia.

16.41 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Aloitan tuosta järjen käytöstä. Mielestäni järkevää on huolehtia rantojen ja vesistöjen puhtau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

desta ja juomavesien puhtaudesta, ja sen tämä sääntely tulee jatkossakin varmistamaan. Mielestäni järkevää on se, että jos ympäristölle ei aiheudu suurta riskiä, silloin ei kansalaisilta vaadita liikoja, ja juuri tässä tämä ratkaisu lepää, että sinne, missä tuo ympäristön kuormituksen riski on suurin, tulee nopeasti toimenpiteitä, ja missä riski on pienempi, siellä siirrytään tähän puhdistuksen parempaan tasoon ajan kanssa.

Totean vielä sen, että vaikka nyt parisataatuhatta kiinteistöä voi olla näillä kuivanmaan alueilla, niin erittäin monella niistä asiat ovat aivan kunnossa tänäkin päivänä. Erittäin monella on se kolme sakokaivoa ja maaperäkäsittely ja hommat lain edellyttämällä tasolla. Se ei suinkaan tarkoita, että kaikilla ovat hommat alle lakitason, mutta tämä asia tulee kaikkien kiinteistöjen kohdalla ajastaa kuntoon, jos niitä peruskorjataan ja aiotaan jatkossakin käyttää ja järjestelmiä remontoida.

Torniaisen kysymys: juuri näin, eli tuo remonttitarve siellä kuivanmaan kiinteistöjen jätevesijärjestelmissä laukeaa silloin, jos taloon rakennetaan vesikäymälä tai talousjätevesijärjestelmää muuten uusitaan tai tehdään uuden rakennuksen rakentamiseen verrattavissa oleva korjaus- ja muutostyö — maankäyttö- ja rakennuslaissa on tällainen ilmaisu — erittäin järeä peruskorjaus.

Sitten jonkun verran herätti kysymyksiä nämä poikkeukset, että ovatko ne nyt sekavia vai monimutkaisia. Joskus se terve järki on lakia ihmeellisempää, ja kun nyt lakipykäliin ei kaikkea voi kirjoittaa, niin poikkeus on mahdollista saada tästä määräajasta silloin, jos ei ole tarvetta eli ei ole ympäristökuormituksen riskiä, tai toiseksi, jos ei ole rahaa rakentaa. Eli arvioidaan sen henkilön sosiaalinen tilanne, taloudellinen tilanne: mahdottomia ei kenehtäkään vaadita, sillä perusteella kunta voi antaa viisi vuotta jatkoaikaa. Tai jos kuormitusta ei ole, niin taaskaan ei vaadita. Ei näitä asioita voi pykäliin yksiselitteisesti kirjoittaa, mutta luotan siihen, että Suomen kunnissa osataan tervettä järkeä käyttää, eli jos ihminen tulee hakemaan sitä poikkeusta, hän sen asiallisilla perusteilla saa. Ja valtaosin, kuten esimerkiksi edustaja Torniaisen täällä sanoi, kukaan ei tietenkään halua omaa rantaansa tai omaa juomavettään sotkea — jos on mahdollisuudet panna asiat kuntoon, (Puhemies ko-puttaa) niin varmasti moni sen tekee.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja aiemmin käydyssä debattivaiheessa, ennen ministerin puheenvuoroa, vastauspuheenvuoron ovat vielä pyytäneet ainakin edustajat Kärnä, Turunen ja Järvinen, ja pyydän nyt niitä edustajia, jotka kenties vielä haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan nyt ylös ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Kärnä, vastauspuheenvuoro.

16.45 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille tästä erinomaisesta vastauksesta ja kiitokset siitä, että tämä asia nyt lopultakin on täällä eduskunnassa käsiteltävänä.

Tähän opposition kritiikkiin täytyy todeta kyllä, että meillä on vanha sanonta, jonka mukaan hyvä on toisen housuilla tuleen istua, ja näin se on tässäkin tapauksessa. On aivan selvää, että me emme voi ryhtyä tarkasti sääntelemään sitä, millä tavalla kussakin yksittäistapauksessa tulee toimia, vaan meidän tulee luottaa siihen, että kunnissa osataan käyttää maalaisjärkeä, ja silloin kun henkilö hakee tällaista poikkeamaa, niin meidän on annettava riittävä vapaus virkamiehille tällainen poikkeus heille antaa. Itse olen ainakin äärettömän tyytyväinen siihen, että tässä esityksessä järki on voittanut ja se on huomioitu. Kiitos siitä hallitukselle ja ministeri Tiilikaiselle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

16.46 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä on käyty keskustelua siitä, että selkeyttääkö tämä vai ei, niin kyllä tämä ihan selkeästi selkeyttää. Kiitos ministerille tuosta oivallisesta äskeisestä puheenvuorosta, missä vastasitte. Se kietytti aika hyvin, mistä tässä on kysymys.

Itse asiassa minulla olisi kaksi kysymystä tässä yhteydessä ministeri Tiilikaiselle. Miten nämä kunnalliset jätevesimääräykset, jotka ovat kuntakohtaisia, suhtautuvat tähän lakiin? Menevätkö ne yli tämän lain? Onko tämä laki niin kuin minimi, vai voidaanko kunnissa sitten näitä jätevesimääräyksiä tehdä tiukemmiksi? Toinen kysymys on sitten se, että kun aikaisemmin on käyty keskustelua siitä, toimivatko nämä laitteet, mitä sitten lailla edellytetään hankkimaan, niin millä tavalla tähän laitepuoleen on kiinnitetty, tai kiinnitetäänkö jatkossa, esimerkiksi Sykkeen kautta huomiota?

16.47 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä peräänkuulutettiin sitä, miksi ylipäänsä tällainen laki tarvitaan, kun Suomessa on osattu järvien ympärillä asua vuosikymmeniä. No, vastaus on hyvin helppo. Ja se on se, että valitettavasti edelleenkin moni järvi Suomessa nuhraantuu ja rehevöityy ja se kehitys pitää saada pysäytettyä. Tulen itse Puruveden rannalta, joka on yksi Suomen puhtaimmista ja kirkkaimmista vesistä. Ja valitettavasti siellä on käynnissä sama ilmiö: järvi rehevöityy; vuosikymmenien metsäojat, joita on saatu tehdä ilman lupamenettelyä, tuovat jatkuvasti uutta humusta; ja samaan aikaan mökkiläisten lukumäärä ja ranta-asukkaiden lukumäärä on moninkertaistunut, ja tämä vain kuormittaa järveä tavalla, jota se yksin ei kestä. Siksi on tärkeää, että tämä laki saadaan voimaan edes ranta-asutuksen osalta. Ja siksi on loistavaa, että kunnilla, monilla kunnilla, on kaava ja suojelumääräyksiä, jotka menevät tämän asetuksen yli.

16.48 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vielä siitä, onko tämä laki selkeä vai ei. Minusta ei sen selkeämpää voi olla. Jos asut vesistön rannalla tai pohjavesialueella, teet ne investoinnit, mitä vaaditaan, että ympäristö ei pilaannu ja vesi pysyy kunnossa, ja teet ne vuoden 19 lokakuun loppuun mennessä. Ja jos et siellä asu, niin teet tarvittavat investoinnit sitten, kun teet perusparannusta omassa talossasi. Se ei ole lakitekstiä tämä "perusparannus", mutta suomalainen ymmärtää, mitä tarkoittaa tämän tason investointi kotona. Eli jos ei sellaiseen ole tarvetta, niin ei ole tarvetta sitten jätevesijärjestelmän uusimisellekaan. Minusta tämä on erittäin järkevää.

Vielä haluan nostaa sen asian, että on todellakin niin, mitä ministeri sanoi: Kolme sakokaivoa tai jopa kaksi (Puhemies koputtaa) sakokaivoa, jossa on erilliset osat. Se, että toisessa sakokaivossa on kolme erillistä vesialuetta, jo riittää, kun on kunnossa... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No niin, ja nyt olisi aika reippaasti aika ylitetty. Täällä on edustaja Mölsällä vielä vastauspuheenvuoro, mutta on hänellä heti varsinainenkin puheenvuoro. Ehkä edustaja Mölsä käyttää kummatkin. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Mölsä, ja sitten ministeri.

16.49 **Martti Mölsä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Järvinen epäili ensimmäisessä puheenvuorossaan tätä, että keventääkö tämä ja selkeyttääkö tämä. Tähän asti, nykyisten lakien mukaan ja asetusten mukaan, maassamme on ollut noin 200 000 epätietoisia siitä, täytyykö tehdä jotain. Nyt tämän jälkeen, kun tämä laki tulee

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

voimaan, niin ennen vuotta 2004 rakennetussa kiinteistössä ei tarvitse tehdä yhtään mitään, ellei sitten — niin kuin 156 b §:ssä todetaan, 1 ja 2 kohta — korjata jätevesijärjestelmiä taikka sitten tehdä uudisrakentamiseen verrattava rakennustoimenpide, silloin se raukenee. Tämä on erittäin selkeä laki mielestäni.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja sitten ministeri vielä, josko minuutti riittäisi. Tarvittaessa vähän ylitsekin aikaa.

16.50 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Kiitos, arvoisa puhemies! Koetan olla ripeä.

Muutama kysymys jäi vastaamatta.

Tämä lainsäädäntö on todellakin minimilainsäädäntöä, ja kunnilla on omissa ympäristönsuojelumääräyksissään mahdollisuus tehdä tätä lakitasoa tiukempia vaatimuksia. Ja esimerkiksi monet kunnat ovat säätäneet, että rannoilla täytyy olla vaikka umpisäiliö, jos siellä on vesivessoja. Että ei sitten tippaakaan vessavesiä pääse vesistöön. Tämänkaltaisia määräyksiä meillä on noin 200 kunnassa, jotka ovat ajatelleet sitä asiaa sitten tarkemmin. Mutta tämä on minimi, joka tuo nyt sitten kaikille tietyn tason.

Täällä kysyttiin tästä neuvonnasta. Ja todellakin, varmasti sitä neuvonnan tarvetta on edelleenkin niin kuntien viranomaisten suuntaan kuin yksittäisten kansalaisten suuntaan. Vaikka, aivan niin kuin edustaja Mölsä äsken totesi, tämä hyvin monen osalta selventää tilanteen.

Ja vielä: Pykäliin on vaikea kirjoittaa sitä tilannetta. Uskon, että kun moni miettii, että nyt pä tässä kiinteistössä on tarkoitus asua vielä pitkään ja tehdään pä kunnan remontti, niin kun kerran remonttiin ryhdytään, niin aika luontevaa on, että samalla katsotaan sitten, onko se likakaivopuoli kunnossa. Ja taas kerran lähdetään siitä ihmisten normaalista käyttäytymisestä eikä niinkään siitä, miten tämä nyt pystytään pykälässä varmistamaan. Nyt se on tehty, niin kuin lakitekniikka antaa myöten. Uskon, että terve järki menee tässäkin pitemmälle.

Edustaja Turunen kysyi vielä tästä laitepuolesta. Tämmöinen normaali tuotevastuulaki ja kuluttajansuojalaki ovat voimassa myös näissä laitteissa. Ja kuten sanottu, aina ei tarvita kalliita laitteita, vaan myös se normaali sakokaivokäsittely riittävän monella osastolla ja maaperäimeytys on kohtuullisen varmatoiminen menetelmä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

16.52 Martti Mölsä ps: Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen historia on varoittava esimerkki poliittisesta virheestä, jonka vuoksi etenkin haja-asutusalueilla asuvia vähäosaisia kansalaisia on kuritettu täysin syyttä.

Matti Vanhasen toisen hallituksen aikana ympäristöministeriössä valmisteltiin nimenomaan maahamme silloinen jätevesiasetus, joka oli epäoikeudenmukainen monia kansalaisia kohtaan. Sen seurauksena moni mökin mummo ja vaari joutui panemaan viimeiset ronsa likoon asetuksen epäonnistuneen valmistelun johdosta. Tässäkin asiassa tuntui tavoitteena olevan maalta pakottaminen, joka oli silloin varmaan tarkoitushakuista. Moni uskoi kaupunkilaistumisen tuovan mukanaan puhtaampaa maaseutua. Aikoinaan asian valmistelussa olisi kannattanut ministeriön virkamiehien tehdä visiitti ruohonjuuritasolle niiden kansalaisten pariin, joita tämä asia kipeästi koski.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

Nyt on onneksi toinen ääni kellossa. Hallitus on sopinut jätevesiasetuksen kumoamisesta, ja merkittävästä lieventämisestä säädetään käsittelyssä olevassa ympäristönsuojelulaissa juuri niin kuin hallitusneuvotteluissa aikoinaan sovittiin. Päätös on tehty vaatimukses- tamme. Itse näissä neuvotteluissa mukana olleena tiedän, että vääntöä oli, mutta periksi ei annettu.

Perussuomalaiset ovat johdonmukaisesti taistelleet asian korjaamisen puolesta jo vuosi- sia. Viime vaalikaudella teimme tästä muiden muassa eduskuntaryhmässä yhteisen laki- aloitteen jätevesiasetuksen kumoamiseksi.

Nyt haja-asutusalueiden jätevedenkäsittelyä muutetaan selkeäksi ja järkeväksi. Uusia jätevesijärjestelmiä ei tarvitse rakentaa kiinteistöissä, ellei asunto sijaitse pohjavesialueel- la tai alle 100 metrin päässä vesistöistä. Näillä alueilla sijaitsevien kiinteistöjen määräaika- a myöhennetään syksyyn 2019. Lisäksi kunnan viranomainen voi myöntää poikkeuksen, jos jätevesien määrä on vähäinen tai jos kustannukset muodostuisivat kohtuuttomiksi. Valta- osalla kiinteistöistä luovutaan nyt määräaikaan sidotuista jätevesiremonteista. Nyt niiden kiinteistöjen omistajien, joiden kiinteistö tai mökki sijaitsee kaukana vesistöistä, ei tarvitse huolehtia jätevesiasetuksesta lainkaan, kuten tässä jo monessa puheenvuorossa on tullut selväksi, ellei sitten tee esimerkiksi uudisrakentamiseen verrattavaa rakennuslupan vaati- vaa peruskorjaus- tai muutostyötä. Hyvää tässä uudessa esityksessä on myös se, että monet vanhuks- ja muut pienituloiset hyötyvät samaten uudesta järkevästä säätelystä. He nimit- täin voivat hakea poikkeuslupaa kunnalta lähellä rantaakin, jos jätevesien määrä on vähäi- nen tai vanhus ei taloudellisista syistä pystyisi toteuttamaan remonttia kohtuullisin kustan- nuksin sillä hetkellä.

Jatkossa tässä on huolehdittava siitä, etteivät ministeriön virkamiehet pääse asetustasol- la muuttamaan tämän lain tarkoitusta. Siitä on pidettävä kiinni.

16.57 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vaikka alkuunsa kritisoinkin lainsäädännön peruslähtökohtia ja tarkoitusta, niin silti täytyy ilmaista tyytyväisyys siihen, että hallitus nyt kuitenkin kohtuullistaa tätä surullista, maaseudun ihmisiä vuosia huolestuttanutta jäte- vesilakia. Hallitukselle täytyy myös nostaa hattua siitä, että se on kyennyt myöntämään vuosien saatossa lainsäädännössä tehtyjä virheitä ja että sillä on halua kohtuullistaa nor- mistoa ja lainsäädäntöä edes jälkikäteen. Tämä oli perussuomalaisten keskeinen tavoite, sillä meillä on uutena suurehkona puolueena kyky kertoa myös hallituskumppaneillemme, että keisarilla ei ole vaatteita tässäkään asiassa.

Arvoisa puhemies! Toivon ja edellytänkin, että jatkossa sama linja jatkuu. Kansalaisilla on oikeus asua myös kasvukeskusten ulkopuolella. Sitä ei saa vaikeuttaa kohtuuttomilla määräyksillä tai maksuilla. Tähän kyllä pystyy hallitus, jonka ytimen kautta kuuluu maa- kuntien ääni.

16.58 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! On kuitenkin muistettava, mistä on kysymys, eli kysymyshän on hyvästä vedenlaadusta ja hygieniatasosta ja siihen johtavasta jätteiden- käsittelystä, ja tästä hyötyvät erityisesti asukkaat itse. Jotta näihin tavoitteisiin päästään, on laadittu säädökset haja-asutusjätevesien käsittelystä. Ja kuten täälläkin on tullut jo moneen kertaan ilmi, niitä on myös moneen kertaan muutettu ja aikatauluja väännetty.

Laissa nykyiselläänkin on paljon joustovaraa ja harkinnanmahdollisuutta toteuttaa jäte- vesien puhdistus asianmukaisesti ja kustannustehokkaasti. Suurimmat virheet Suomessa onkin tehty juuri siinä, että lainsäädäntöä lähdettiin aikanaan kehittämään ja myös toteut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

tamaan laitevalmistajat ja laitemyyjät edellä. Tähän liittyy se, mistä täällä puhutaan: ihmisten rahastaminen. Kuivanmaan mökit, joissa ei ole tulo- eikä menovettä, eivät ole tarvinneet mitään järjestelmiä tähänkään saakka. Eli kannattaa myös palauttaa mieleen se, mikä on tosiasia. Tämän asian ympärillä on hyvin paljon epämääräistä keskustelua, ja se ei tietysti koskaan ole hyväksi, jos tällaiselle pohjataan sitten lainsäädännön muuttaminen.

Nyt siis hallitus ilmoittaa, että se haluaa muutoksillaan kohtuullistaa kiinteistönomistajille tulevia velvoitteita ja samalla selkiyttää ja yksinkertaistaa säädöksiä. Kuitenkin, niin kuin täällä on jo käynyt keskustelussa ilmi, monet tahot ovat hallituksen esitykseen antamassaan lausunnossa epäilleet erityisesti sitä, että säädökset hallituksen esityksessä selkiytyisivät. Esimerkiksi Syke omassa lausunnossaan toteaa, että "nyt tehdyillä muutoksilla ei nykyistä lainsäädäntöä selkiytetä, vaan päinvastoin säätely muuttuu aikaisempaa monimutkaisemmaksi ja monitulkintaisemmaksi sekä vaikeammin ennakoitavaksi". Aikaisemmin tänään puhuttiin hyvästä lainsäädännöstä. Tämä ei vaikuta siltä, että nyt oltaisiin tekemässä tässä mielessä hyvää lainsäädäntöä. Tämän seurauksena myös säätelyn kustannukset voivat nousta merkittäviksi. Ymmärtääkseni hallituksella ovat myös nämä norminpurkutalkoot, joiden yksi tehtävä on vähentää paitsi byrokratiaa myöskin kustannuksia.

Tämä tulkinnanvaraisuuden lisääntyminen on seurausta muun muassa siitä, että lakiehdotuksessa ei riittävän tarkasti kerrota, milloin perustason puhdistamisvaatimuksia pitäisi noudattaa. Tämä riippuisi yhtäältä kiinteistön sijainnista, toisaalta siinä tehtävistä kiinteistöparannustoista. Eli epäselvää on, millaisia muutoksia ja korjaustöitä edellyttää se, että ranta- ja pohjavesialueen ulkopuolella vaaditaan jätevesien perustason puhdistamista. Epäselvyyttä on myös siitä, mitkä ovat ne kriteerit, joilla annetaan poikkeamisia näillä herkillä alueilla, kuten vesistöjen lähellä ja pohjavesialueilla. Täällä on sitä selvitetty, mutta asian tuntijoitten mukaan ne ovat niin vaikeasti tulkittavia, että varmasti seuraa sitten suuria kysymysmerkkejä kunnan viranomaisten taholta ja myös se, että samassa kunnassa voidaan antaa hyvin erilaisia päätöksiä esimerkiksi naapureille tai että — vieläkin paremmin — eri kunnissa hyvin eri tavalla näitä tulkitaan. Tämä ei lisää ihmisten oikeusturvaa millään tavalla.

On hyvä kuitenkin, että tässä on kysymys minimilainsäädännöstä ja että tämä kuntien ympäristönsuojelumääräysten asema pidetään ennallaan, koska kunnissa tiedetään paremmin myöskin se, minkälaisia määräyksiä tarvitaan, jotta vesistön laatu ja tila ja ympäristön tila säilyvät mahdollisimman hyvinä.

17.03 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Olen lukenut tämän 56-sivuisen esityksen, ja minusta tämä vaikuttaa hyvin tervejärkiseltä ja käytännölliseltä esitykseltä. On järkevää, että herkät alueet, kuten rannat ja pohjavesialueet, on pantu omaan ryhmäänsä kiireellisesti toteutettaviksi ja sitten muut kohteet toteutetaan asianomaisen henkilön tilanteen ja suunnitelmien mukaan. Eli annan täyden kiitoksen tästä esityksestä ja toivon, että nyt eräs vaihe tässä jätevesikeskustelussa olisi päättynyt ja asialle voitaisiin panna aika vahva piste.

17.04 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Minusta — ja osittain myös meidän vasemmistoliiton ryhmän mielestä, tosin ryhmässä vähän keskusteltiin vaihtelevin näkemyksin tästä laista, mutta tätä yleensä pidettiin hyvänä — tämä esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta tulee ihan tarpeeseen. Jos mietitään käytännössä, tämä laki tulee helpottamaan kiinteistökohtaista talousjätevesien käsittelyä ja säännöstelyä ja samalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

laki tietyltä osin selkeytyy, ja tämä on hyvä asia. Etenkin kun vertaa tämän vielä voimassa olevan lain vaatimuksiin, nämä lain muutokset ovat siihen nähden tervetulleita. Tämä johtuu siitä, että minä henkilökohtaisesti olen ollut itse rakentamassa lukuisia tämmöisiä vesija viemäri linjoja pumppaamoihin haja-asutusalueille. Voisi sanoa, että verkostoja on rakennettu kilometreittäin sinne, mistä ne jätevedet on pumpattu jätevesipuhdistamoihin, ja kymmenittäin olen tehnyt erilaisia pumppaamoja ja nähnyt sen tuskan, mitä näillä ihmisillä on, kun on menty pihalle tekemään sitä, ja toisaalta me olemme pölyttäneet mensesämme miljardeja vuosia ollutta maata nurin ja sinne on pantu tilalle muovia, mikä on epäorgaanista ainetta. Ja sitten kun miettii, mitä tämän lain noudattaminen yksittäiselle ihmiselle, sille mökin mummolle tai papalle, on merkinnyt, se on tiennyt tuhansia, jopa yli 10 000 euron rakentamis- ja liittymiskustannuksia. Ne rahat ovat niiltä ihmisiltä poissa.

Arvoisa puhemies! Minä ymmärrän hyvin tämmöisen jätevesilain tarpeen sellaiselle alueelle, missä on runsaasti kiinteistöjä ja asukkaita suhteellisen tiiviillä alueella. Siellä nämä jätevesimäärät kasvavat huomattavasti ja tarve saada tämmöinen jätevesiverkosto on ihan ok, ja siinä kustannuksetkin per kiinteistö jakautuvat, eli halvemmaksi tulee ja tavaltaan kohtuullistuu tämä rakentamisen malli siellä. Mutta tosiaan on sitten tämä yksittäisten kiinteistöjen laita: Kun sinne pihalle mennään kaivinkoneineen ja muineen, revitään ne pihat auki, rakennetaan sitä vesijohtoa ja viemäriä sinne, ne kustannukset nousevat yllättävän korkealle. Ja minulle on jotenkin ollut käsittämätöntä se asia, että jonkun mökin mummon tai papan sen jätevesikokkareen takia pitää tämmöinen investointi tehdä. Luonnon tuotteesta, mikä... (Riitta Myllerin välihuuto) — No, ne ovat olleet kuntakohtaisia, mutta minä olen nähnyt sen tuskan, kun ne ovat liittyneet siellä, ja tiedän, mitenkä siinä on käynyt, ja minusta tämä lainmuutos on ihan tarpeellinen.

Tässä kun tämä laki on ollut voimassa — minä muistan, kun tätä on tehty — minulle on tullut pitkän ajan myötä tämmöinen käsitys, että tästä on tullut vuosien saatossa semmoinen tilanne, että tämän voimassa olevan lain avulla on tyhjennetty haja-asutusalueiden asukkaiden pankkitilit ja siirretty heidän varat muoviputkia pitkin pienpumppaamoteollisuudelle. Jotenkin tuntuu, että tässä on käynyt näin.

Se, mitä minä olisin tähän lakiesitykseen kaivannut, on se, että olisi ollut vaikuttavuusarviot, että mitkä nämä vaikuttavuudet ovat tämän lainmuutoksen jälkeen. Ja toisaalta minä sitten näen, että tämä laki olisi voinut tulla aikaisemminkin voimaan — esimerkiksi kun vuonna 2011 silloinen ministeri tätä lakia muokkasi, nämä olisi voitu hoitaa siinä vaiheessa. — Kiitos.

17.09 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä toistuvasti käytetään puheenvuoroja siitä, kuinka mökin mummoja ja pappoja on höynäytetty, niin on pakko todeta vielä kertaalleen se, että se ei ole aiemminkaan ollut lain eikä minkään jätevesiasetuksen syy vaan sen syy, että jobbarit ovat nähneet oman mahdollisuutensa. Kun täällä on puhuttu näistä kymmenentuhannen tai jopa korkeammista investoinneista, niin haluan tuoda yhden esimerkin. Toteutimme tämän jätevesiasetuksen mukaisen järjestelmän omalle saunamökillemme, teimme ketjutuksen näistä sakokaivoista juuri niin kuin pitää, ja koko tämän toimenpiteen hinta oli tarvikkeiltaan 600 euroa ja töineen noin 1 000 euroa. Ei todellakaan puhuta kymmenistä tuhansista, ja on todella harmillista se, että puheet erilaisista jäteveden puhdistamoista ovat menneet ja uponneet ihmisiin niin syvästi, että valtavia hankkeita on lähdetty toteuttamaan, koska sitä ei jätevesiasetus ole koskaan vaatinut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

17.10 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Nyt tämä haja-asutusalueiden jätevesikäsittely on tullut selkeämmäksi ja järkevämmäksi. Viime kaudella muuten tein tästä asiasta kirjallisen kysymyksen, ja ministeri Ville Niinistö oli silloin vastaamassa ja kyllä vastasi aika karkeasti tähän asiaan, mutta nyt on tietysti kelkka kääntynyt, kun ollaan oppositiossa. Kun haja-asutusalueilta ovat kuitenkin ihmiset lähteneet pois ja alueet tyhjentyneet, niin sinne ruvettiin rakentamaan tuommoisia kalliita, järjettömiä laitoksia.

Minä voisin antaa, kun täällä joutuu rautalangasta joka paikassa vääntämään mallin: Asun semmoisella paikalla vuoren rinteellä, ja siellä mäellä asuu kaveri. Nyt tämä käy kyykkäämässä siellä, ja se lähtee varmaan tulemaan sieltä, saastuttaa mennessään monta paikkaa, siitä on joku 500 metriä rantaan. Minun isäni asuu siinä välillä, on 87-vuotias eikä ole vielä saastunut. Iines ja Otto ovat siellä rannalla, vielä ihan järven rannassa, ne ovat yli kasikymppisiä, eivät vielä kukaan ole kuolleet.

Nyt tällaisia järjestelmiä tehdään sitä varten, että nämä ihmiset pelastuisivat. Iät ja ajat siellä on eletty näitten asioitten kanssa eikä siellä ole saastuttu eikä muuta. Tästä on tehty ihmekupla, vihreä kupla. Milloinkaan lainsäädäntö on tehnyt tästä sonnasta niin viisasta nykyään, että se ohittaa nämä ihmiset, menee vielä jopa Itämereen asti ja saastuttaa sitäkin?

17.12 Kaj Turunen ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun kuuntelin edustaja Myllerin puheen tässä, niin hiukan kyllä hämmästyin. Joko Myller tarkoittaa sitä, että ei pitäisi olla minäkäänköistä asetusta jätevesien hoidolla, tai jos tarkoittatte, että nykyinen on parempi kuin tämä tuleva, niin perusteluksi ei käy se, että tämä uusi laki tulee kalliiksi. Täytyy kysyä, mihin perustuu tämä väite, että tämä tulee kalliiksi, koska nimenomaan tämä ei tule kalliiksi, jos vertaa tätä nykyolotilaan.

Nyt ei pakoteta järjestelmällisesti tiettyyn aikamäärään asti ihmisiä investoimaan tai tekemään näitä investointeja, ja tämä on minun mielestäni tässä jutussa tämä isoin asia, että näitä kansalaisia, jotka asuvat siellä haja-asutusalueella, ei pakoteta tiettyyn päivämäärään mennessä tekemään näitä investointeja. Aivan niin kuin ministeri tässä sanoi, minun mielestäni oli hyvin sanottu se, että jos ei ole ympäristöriskiä, ja sitten tämä toinen perustelu, että jos ei oo rahhoo, niin sitten voi hakea viisi vuotta aikaa lisää. Sitten on myöskin se, että 68 vuotta täyttäneiltä ei tätä edellytetä.

Milloin sitten edellytetään, niin tämäkin on inhimillinen juttu, että edellytetään sitten, kun tehdään rakennusluvan vaatimia remontteja tai uusitaan se järjestelmä. Tämä on kaikin puolin suhteessa tähän nykytilaan oikein inhimillinen, hyvä, selkeyttävä edistysaskel, ja tällainen mielikuva, että nyt tämä tulisi jotenkin kalliiksi, ei pidä paikkaansa, vaan juuri näillä perusteilla tämä on tervejärkinen, selkeyttävä ja ei-yleispakottava. Nämä ovat ne kolme isoa asiaa, jotka ovat hyvää tässä.

17.14 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä minun kritiikkini kohdistui nimenomaan siihen, että vaikka lähdetään selkeyttämään lainsäädäntöä, mitä varmasti tarvitaan, niin sellainen instituutio kuin Suomen ympäristökeskus, jolla luulisi olevan kompetenssia tämäntyyppisiin asioihin, arvioi, että tämä ei selkeytä vaan päinvastoin tekee monitulkintaisemmaksi tämän lainsäädännön. Ja kun ne, jotka ovat vastuussa siitä, miten sitä käytännössä toteutetaan, ovat kunnan viranomaiset, silloin siellä tulee hyvin erilaisia päätöksiä riippuen kunnista, ja myöskin eri virkamiehiltä tulee erilaisia päätöksiä. Ja sitten jos näistä valitetaan tai tämä hallinnointi muuten on ontuvaa, sitä kautta tu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

lee niitä kustannuksia. Eli se kustannusten kasvu liittyy tähän hallintoon ja sen hallinnon selkeyteen.

17.15 Kaj Turunen ps: Arvoisa puhemies! Tämä vaikuttaa nyt hiukan debatoinnilta, mutta kun nyt tuli edustaja Mylleriltä toiseen kertaan tämä, että kunnissa on erilaisia päätöksiä: Otetaan nyt esimerkiksi tämä ranta-alueen raja, 100 metriä. Se on otettu tähän lakiesitykseen sen vuoksi, että se on käytössä noin sadassa kunnassa, eli useimmissa kunnissa käytetään tätä 100:aa metriä, mutta yli 200 kunnassa se on jotain muuta. Tällä hetkellä, siis nykykäytännön mukaan, meillä on erilaiset ympäristömääräykset erilaisissa kunnissa. Kunnat rakentavat nämä ympäristömääräyksensä, myös jätevesimääräyksensä, siltä pohjalta, mikä siellä kunnassa on paras. Se on luonnollista, että ne ovat erilaisia, mutta kun ensimmäisessä puheenvuorossanne sanoitte, että kunnan viranomaiset antavat jopa naapureille erilaisia päätöksiä, se ei yksinkertaisesti... Virkamieshän toimii virkavastuulla, joten tällaisista menettelyistä ei voi tulla, eikä sitä tämä laki aiheuta millään tavalla niihin päätöksiin, mitä kunnassa tehdään. Jos kunnassa tehdään päätöksiä lain perusteella, ne kohtelevat naapureita samalla tavalla. Ei tämä laki semmoista ongelmaa missään tapauksessa tuo, se on aivan tuulesta temmattua, eikä pitäisi käyttää tällaisessa kuitenkin suhteellisen julkisessa keskustelussa tällaista perustetta, joka ei pidä paikkaansa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ilmeisesti varsinainen puheenvuoro, edustaja Järvinen. Tulkitsen näin, että pyysitte varsinaisen puheenvuoron.

17.16 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Näin tein, vaikka haluankin vastata tässä edustaja Turuselle. — Tässä puhutaan kuntien kohtelusta eri asukkaita kohtaan ja sanotaan, että on helppo tehdä rajauksia esimerkiksi sen mukaan, onko rahaa vai ei, ja se kuulostaa periaatteessa tosi kauniilta, että jätevesijärjestelmiä ei joudu uusimaan, jos rahaa ei ole, mutta käytännössä se tarkoittaa vain isoa selvitystyötä sinne kunnalle. Siis lähdetäänkö silloin tutkimaan pankkitilin suuruutta vai ansiotulojen suuruutta? Tutkitaanko pääomatuloja, mahdollisia osinkotuloja, vuokratuloja? Se on iso tehtävä, ja olisi reilua ja rehellistä mielestäni myöntää, että tämä lainsäädäntö tällaisenaan aiheuttaa paljon byrokratiaa ja töitä sinne kuntiin, joissa niitä elämäntapoja ja sitä rahattomuutta pohditaan. Ja se tähän lainsäädäntöön sisältyy, ja tämä on se asia, jota muun muassa Sykkeen asiantuntijat ovat epäilleet ja kritisoineet, eli nyt se työmäärä siirtyy kuntiin. Ja kunnissa muuten välillä on erilaisista kohtelua myös jopa naapurien kesken. Tästä on hyviä esimerkkejä, tai vähän huonompiakin esimerkkejä, muun muassa esimerkiksi talon ulkopintojen, talon korkeuden ja niin edelleen tällaisten asioiden suhteen.

17.18 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Järvinen jo sanoi niitä asioita, joita varten tämän puheenvuoron pyysin, mutta totean vain sen, että kun tällaiseen urakkaan lähdetään, että lainsäädäntöä lähdetään uudistamaan, sen pitäisi pystyä sitten selkeästi parantamaan tilannetta niin, että se lainsäädäntö olisi yksiselitteisempää. Nämä esimerkit, kuten esimerkiksi se, onko varaa tehdä joku, tai sitten vielä epämääräisemmät elämäntapakysymykset mutta myöskin se, että mitä sitten konkreettisesti tarkoitetaan esimerkiksi sillä, että näitä kuivanmaan kiinteistöjä peruskorjataan... Mitkä ovat sitten ne tulkinnot, joita kunnissa tehdään? Juuri sen vuoksi, että kunnat joutuvat hyvin paljon harkitsemaan asioita tässä yhteydessä, tarvitaan niitä työtunteja, tarvitaan selvitystyötä, ja tämä lisää tätä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

byrokratiaa, ja tämä ymmärtääkseni ei ole myöskään sitten linjassa niitten tavoitteitten kanssa, joita toisaalta hallitus on esittänyt sen osalta, että saataisiin tätä byrokratiaa purettua (Puhemies koputtaa) ja normeja vähennettyä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän ministerille nyt puheenvuoron, 3 minuuttia puhujakorokkeelta.

17.19 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos laajasta keskustelusta. Tuo yleisilme tuntuu olevan, että tähän alkaa mennä jengoilleen. Olin erityisen ilahtunut tästä edustaja Semin vankkaan käytännön kokemukseen perustuvasta puheenvuorosta. Siitä kuului se, että aiheessa on ollut ongelmia ja nyt uskoo myös hän, että tämän lain myötä asiat saadaan kuntoon. Tämä oli mukava puheenvuoro opposition puolelta.

Mutta sitten tässä yritettiin tehdä ongelmaa siitä, onko tämä nyt monisyinen tai vaikeasti tulkittava ja lisääkö tämä byrokratiaa vai vähentääkö. Tämä vähentää byrokratiaa, ja tämä on helpommin virkamiesten tulkittavissa kuin aiemmin. Miksi? Sen takia, että aikaisemmin kaikki mahdolliset kiinteistöt haja-asutusalueilla, 290 000 kappaletta, ovat voineet tulla hakemaan sitä viiden vuoden lykkäystä. Nyt 200 000 ei tarvitse. Tämä lykkäysten mahdollinen määrä supistuu huomattavasti, koska kunnan viranomaisen pakeille sitä siirtymäaikaa tarvitsee tulla hakemaan ainoastaan niiden, jotka ovat rannoilla tai pohjavesialueilla. Siis mahdollisten poikkeusten määrä pienenee.

Aikaisemmin se kunnan virkamies on joutunut selvittämään kaksi asiaa. Nyt voimassa olevassa laissa edellytetään, että nämä sosiaaliset perusteet arvioidaan eli ne tulot, ja vaikka todettaisiin, että ihmisellä "ei oo rahhoo", niin kuin edustaja Turunen sanoi, niin ei se riitä vaan sen jälkeen on täytynyt vielä turhan takia selvittää, että no mitenhän se ympäristön kuormitus, tai toisinpäin. Jos on ilmiselvää, että kuormitus on vähäinen, niin se ei riitä vaan sitten täytyy vielä ruveta peuhaamaan sitä tulopuolta. Kun olemassa oleva lainsäädäntö on edellyttänyt molempien poikkeusmahdollisuuksien yhtäaikaisen voimassaolon, nyt tämä tehty esitys vähentää tätä työtä, koska jos selvitetään, että ei ole tuloja, asia sillä selvä, ja jos selvitetään, että kuormitus on vähäinen, asia sillä selvä.

En ymmärrä, mihin nämä väitteet byrokratian lisääntymisestä perustuvat. Onneksi uskon, että täällä monet edustajat ovat todenneet, että kansalaiset tämän jälkeen ymmärtävät, ja sen täytyy olla eduskunnan lainsäädännön tavoite, että kansalaiset ymmärtävät, mitä heiltä vaaditaan. (Riitta Myller: Toivotaan!) — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jaaha, edustaja Turusella on vielä pyydetty puheenvuoro.

17.22 Kaj Turunen ps: Arvoisa puhemies! Minä olen nyt tulkinnut niin, että edustaja Myller haluaa selkeyttää tätä lakia sillä tavalla, että kaikki pakotetaan yksinkertaisesti investoimaan. Sitten se olisi aika selkeätä. En minä pysty oikein muuten teidän puheitanne tulkitsemaan.

Palataan siihen asiaan, miten viranomaiset kunnissa tekevät päätöksiä, ja palataan siihen, voidaanko naapurille tehdä erilaista päätöstä. Ottamatta kantaa siihen, voidaanko vai ei, olennaista tämän hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä on se, että täytyy todeta, että tämä laki ei johda, ei kannusta tai ohjaa tekemään sellaisia päätöksiä, jotka olisivat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2016 vp

naapurille esimerkiksi tai muutoin epäoikeudenmukaisia. Tämä laki ei siihen yksinkertaisesti ohjaa. Se kuuluu tähän keskusteluun, kun me puhumme tästä hallituksen esityksestä. Se on eri keskustelu sitten, tehdäänkö kunnissa semmoisia päätöksiä. Voi olla, että tehdään, mutta tällä lailla ei ole sen kanssa mitään tekemistä.

Toinen asia: Puhun tähän vielä, palaan siihen, kun sanoin, että perusteena on se, jos ei oo rahhoo. Mutta minun mielestäni se on hyvä peruste myöskin senkin takia, jos katsotaan, että se investointi on kohtuuton. Jos puhutaan niistä mummonmökeistä sitten, me tiedämme suurin piirtein kiinteistöjen arvot ja sen, miten niille on käynyt tuolla haja-asutusalueella. Sitten meillä on vanhempia asuntoja, mökkejä, joitten arvo on käytännöllisesti katsoen alle tämän jätevesijärjestelmän rakentamisen, ja on kohtuutonta silloin tämmöiseen investointiin pakottaa, jos puhutaan 5 000 euron tai alle 5 000 euron vanhasta hirsimökistä, jossa on kuitenkin sitten ne vanhat vesiputket siellä. Jos niille ei aiota tehdä mitään, on kohtuutonta vaatia tämmöinen investointi.

Tämä on kaikin puolin hyvä hallituksen esitys. Tämän takana on helppo hengittää. Tämä on hyvä juttu. Kiitos ministerille!

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.